

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Socialistična zmaga v Mežiški dolini.

Iz Mežice smo dobili poročilo, da so dobili naši v Črni 265 glasov, vsi združeni nasprotniki pa 146 glasov. Torej dobijo naši 16 mandatov, nasprotniki pa 9. V Guštanjju so dobili naši 167 glasov, klerikalci pa 41. Naši dobijo tedaj 14

mandatov, nasprotniki pa 3. Iz Dravograd pa smo prejeli poročilo, da so dobili naši od 147 glasov 86, vsi združeni nasprotniki, to je demokrati, narodni socialisti in klerikalci pa 42 glasov, 19 glasov pa sploh ni bilo oddanih.

Razvojne smeri.

Neizgibno sili moderno gospodarstvo v koncentracijo, tako pše »Proletar« in nadaljuje: V dobi privatnega kapitalizma je koncentriranje industrije neizogibno združeno s koncentracijo kapitala. Tak je zakon gospodarskih sil.

Razvoji prometnih sredstev, ki je spojen z razvojem kapitalizma, pospešuje ta proces. Železnica doseže vsako malo mesto in omogoča, da se povsod odvarajo prodajalne velikih kapitalističnih podjetij, njih podružnice. Mali mojster je delal za svojo najbližjo okolico: če je mogel izdelati kaj več blaga, ga je odpeljal na letni sejmi, kjer se je sešlo na stotine takih prodajalcev. Sedaj dela kapitalistično podjetje za vso deželo in za tujino. Kjer je nekda prodajalo na tisoče malih, samostojnih izdelovalcev, prodaja sedaj ena sama družba.

Veleindustrija koncentrira tudi ljudi in pospešuje razvoj velikih mest. Raznovrstna prometna sredstva so tudi tukaj potrebna v njenem interesu. Mnogo ljudi potrebuje mnogo prostora. Če bi morali hoditi delavci po cele ure daleč peš v tovarne, jih tam ne bi mogli dovolj izkoristiti. Zato se grade cestne, vzvišene, podcestne železnice itd. Ta prometna sredstva pa zopet omogočajo kupuločemu občinstvu dohod do velikih kapitalističnih prodajalcev, kjer najde večjo izbiro kakor pri malem trgovcu v predmestju. Tako nastajajo mestna središča v katerih skoraj nihče ne stanuje, kjer pa valuje najzvišanejša trgovinska življenja in kjer kraljuje velekapitalizem že zaradi tega, ker je manjšemu podjetniku enostavno nemogoče kupovati ondotna draga zemljišča ali pa plačevati visoko najemnino.

Tudi mala obrt noče verjeti v neizogibnost svojega pogina. Kadar spozna, da ne zaležejo aneli na konsumente, poskusi s konkurenco. Da bi mogel s tržnimi cenami ostati na enaki višini kakor velekapitalist, pritisne tudi mali obrtnik na delavce. Drugega izdatnega sredstva nima. Ali ker se v velikem splošnem cenem produciira kakor v malem mora mali obrtnik v izkoriščanju delavcev prekašati velikega, da zmanjša svoje stroške. To so obupni poskusi, ki drže tega in onega nekaj časa nad vodo, male obrti pa vendar ne morejo rešiti. Če si daio še neizkušeni delavci nekaj časa dopovedovati, da je kapitalist skupen sovražnik srednjega in

delavskega »stanu« in da mora zato delavci potegniti z obrtniki, izgube taki argumenti praktično veljavo čim spozna delavec, da v tovarni sicer ni idealno, vendar pa še boljše kakor pri mojstrčku, pa ga zapusti, da si poišče dela ob boljših pogojih.

Nekateri mali obrtniki pridejo na ta način do obupni borbi za obstanek do poloma in propada, drugi pa do spoznanja, da je boljše, obesiti samostojnost, ki ne daje kruha, na klin, pa iti v kapitalistovo službo in — pomnožiti armado proletariata.

Če je imel kapitalizem nekda konkurenčni boj le z malimi podjetji, ga ima sedaj tudi v svojem lastnem krogu. Posamezna premoženja so se že povečala do pravične velikosti. Milijonar, nekda predmet splošnega občudovanja, je v velefinančnih krogih že malenkost. Če se bavi sam zase s kakšno industrijo, spada že med »male« podjetnike. In milijarde stopajo proti niemu v grozeč boj, kakor so včasih milijoni in celo stotisočaki uspešno stopali v boj proti pritlikovski obrti.

Še bolj grozeči postajajo veliki kapitalisti z združevanjem v velike korporacije, truste, ki posegajo po kontroli celih industrij in imajo očitno tendenco, da spravijo tudi po več industrij pod en klobuk.

Na tej stopnji ni kapitalizem le izkoriščevalec delavstva, ampak tudi lahko brezobzirno izkorišča konsumente, katere je podvrget svoji oblasti s tem, da je uničil konkurenco.

Ta proces se vrši pred našimi očmi in se ne da utajiti. Njegova tendenca je popolnoma jasna. In če bi mogli iti razvoj brez ovire po ravni poti, bi moral biti končni rezultat ta, da se koncentrira ves kapital v rokah neznatno majhnega števila ljudi, ki ustanove na podlagi svoje neomejene posesti najabsolutnejše gospodarsko gospodstvo in s tem tudi najokrutnejše politično tiranstvo.

Na tej točki je pa neizogiben popoln polom. Neizogiben je iz dveh glavnih razlogov: Prvič je nemogoče, da bi taka peščica despotov držala vajeti univerzalnega gospodarstva, produkcije in trgovine v rokah, tudi če bi bila sestavljena iz najnadarjenejših ljudi; drugič je nemogoče, da bi cel svet sužnjem ves odvisen od volje maloštevilnih gospodarjev kapitala prenašal tako despotstvo in se ga ne bi rešil z revolucijo, nai bi bila kakršnakoli.

Bodočnost kapitalizma je torej na vsak način zapečaten.

Ali razvoj seveda ne pojde tako po traku, ker ga ne določa le en sam faktor, ampak je rezultat učinkov raznih sil, ki včasih sodelujejo, včasih pa delujejo druga proti drugi.

Toda na poti kapitalizma so ovire, in najglavnejše med njimi ustvarja kapitalizem sam. Seveda ni nobena zapreka tako močna, da bi mogla kar ustaviti razvoj ali pa ga celo obrniti v nasprotno smer. Zlasti pa se ne morejo umetno ustvariti take zapreke, kdor misli, da je mogoče kapitalizem z zakoni ukrotiti in odpraviti njegove uničujoče učinke, kakor se kači izdere strupen zob in grizljivemu psu natakne nagobčnik, in kdor dela v tem zmislu, opravlja prav tako Sisifovo delo, kakor tisti, ki misli, da se sedanost lahko nadomesti s preteklostjo.

Ako ima kapitalizem sam v sebi nagon koncentracije kapitala, tedaj ne more noben paprnat zakon uničiti te sile. To je tako, kakor če bi hotel s kosom časopisa ujeti iz višine padajoč kamen. Tako je, kakor s tekočo vodo; če jo zajezim, bo tekla čez jez, kadar dovolj naraste, ali pa si izgrebe drugo strugo.

Družabne oblike preteklosti so pa mrtve kakor mrlič v grobu, in ravno takaj jih ni mogoče priklicati nazaj v življenje. Živele so, ko je bil njih čas, to se pravi, ko so jih razmere porodile in potrebovale; ko so minili pogoji njihovega obstanka, je moral miniti njih obstanek sam.

Reakcionarne sile ne morejo premagati kapitalizma. Tu intam mu lahko vržejo kakšno poleno pod noge in mu napravijo nekoliko sitnosti. To je pa tudi vse.

Če smo spoznali merodajno moč materialnih razmer, tedaj nimamo izmišljati zvišjač, s katerimi bi preslepili resnične, delujoče sile ali pa jim zastavili zanke, ampak pogledati moramo, katere sile še delujejo in učinkujejo.

Politične vesti.

+ V Ljubljano se je povrnil v ponedeljek z večernim vlakom bivši klerikalni vojvoda g. dr. Ivan Šusteršič. Baje se je njegova zunanost le malo spremenila. Nastanil se je v Štrukljovcem hotelu. Njegova odvetniška pisarna je že izpraznjena v poslojju Ljudske posojilnice. »Slovenec« z dne 12. t. m. prav na kratko omenja njegov prihod. Pravi, da ga je na Jesenicah pozdravil njegov intimus župnik Piber, v Ljubljani pa družba njegovih osebnih prijateljev.

+ V »Karlovcu«, ki izhaja v Karlovcu, je tamošnja nacionalistična mladina izdala proglas, v katerem napoveduje najostrejši bojkot vsem tvrdkam, ki se poslužujejo v svojem poslovanju nemškega ali katerikoli drugega jezika. Naci-

onalistom v Jugoslaviji raste vedno hušje greben. Pa ni čuda, saj vedo, da imajo vlado za seboj.

+ V Zagrebu se je vršila 10. t. m. v Olimp-kinu velika protestna skupščina proti ukinitju šurnega dela, ki so jo sklicali socialisti, v Balkan-kinu pa se je vršila ob istem času skupščina z istim dnevnim redom, ki so jo sklicali komunisti. Obe skupščini sta bili dobro obiskani.

+ V Novem Sadu se je 10. t. m. vršil kongres vojvodinskih jugofašistov. Za predsednika centralnega odbora jugofašistov v Vojvodini je bil izvoljen urednik »Vidovdana« g. Dobroslav Jevđević. Jugofašisti se koncentrirajo in menijo poseči v akcije, podobne onim v Italiji, prihodnje leto. Vsekakor mora stati delavstvo na straži. Stalo pa bo na straži, če bo podpiralo delavsko časopisje in ne kapitalistično, ki ga napačno informira o dogodkih okoli njega.

+ Vlada kriza še vedno ni rešena. Brihtni g. Pašić je vrnil kralju mandat sestave kabineta, na kraljevo prigovarjanje pa ga je zopet sprejel. Če se g. Pašiću tudi to pot ne bo posrečilo sestaviti vlade, potem se bo Pašiću skoro gotovo podelil končni mandat, s katerim bi se razpustila skupščina in razpisale nove volitve.

+ Belgrajsko časopisje poroča, da zapušča svojo službo v finančnem ministstvu g. Plavšić, ko je potrošil dolarje ter 25 milijonov zlatih avstrijskih kron. Pri potrošnjah je seveda zaslužila tudi Balkanska banka, pri kateri je direktor. Na njegovo mesto bo baže prišel g. Lević, o katerem je znano, da je dirigiral kurz dinarja po navodilih svojega brata borzianca na Dunaju. Razmere se torej ne bodo dosti spremenile.

+ V Trstu so preteklo nedeljo razvili fašisti dve novi zastavi za dva fašistovska društva. Razviti zastav so se udeležili fašisti peš in na konjih. Pri slavnosti je bil navzoč tudi duhovnik, ki je zastavi blagoslovil. Zvečer se je vršila fašistovska zabava — v dvorani slovenskega delavskega konsumnega društva.

+ V Milanu so zmagali pri občinskih volitvah v nedeljo, 10. t. m. blokaši, t. j. fašisti in nacionalistične stranke. Po dosedanem izidu volitev so dobili blokaši 86.514 glasov, delavske stranke pa 65.521 glasov. Padla je tedaj socialistična trdnjava po zaslugi socialistov samih, pri katerih je opravil svoje razdiralno delo vladni fašizem.

Obsodba bele civilizacije.

Pod tem naslovom poroča »Prosveta«: »Batoula«. Tako se imenuje knjiga, katero je spisal afriški zamorec Rene Maran in katera je pravkar izšla v založbi Thomasa Seltzerja v Newyorku.

Nenavadna knjiga. Avtor obtožuje s tem delom civilizacijo belokožcev v kolikor je ta civilizacija dosegla Afriko in »dvignila« zamorce iz barbarstva. V predgovoru se sklicuje pisatelj na mnoge belopoltno avtoritete v podporo svoje obtožbe. Resnica je, da si civilizacija lahko najame tisoč Kerubimov in Serafimov, da jo zagovarjajo, ampak nepripranega sodnika ni, ki bi jo oprostil zločinov, katere je izvršila med zamorci v Afriki.

Maran nas postavi v srce afriške džungle, v deviški gozd, kjer se v merijadah manifestira živalsko in rastlinsko življenje. Veličastna je džungla v svoji pisani lepoti in večnem mraku. Solnce na

+ V Berlinu se je mudilo pred dnevi odposlanstvo rudarske internacionale, ki naj bi vplivalo v smislu sklepov frankfurtskega kongresa internacionale na reparacijske dajatve Nemčije z ozirom na premog. Ob tej priliki je govoril angleški delavski voditelj Smith o neznosnem življenjskem položaju in je naglaševal da to, kar teži Nemčijo, teži tudi angleške delavce, ki se pogosto vprašujejo, kdo da je zmagal v svetovni vojni. Še danes tiči namreč 100.000 angleških delavcev v vojaških uniformah in število brezposelnih raste. Angleškemu delavcu ne gre v glavo, zakaj morajo delati nemški delavci nadure, medtem ko so sami brez dela. To, kar hočejo angleški delavci, da je, boljša ekonomija.

+ V Ludwigshafnu je francoski podčastnik Moule ustrelil nemškega uradnika Emil Hartmanna, ki je prišel po opravkih v njegovo stanovanje. Prebivalstvo je zaradi tega dogodka nenavadno razburjeno in se je bati nemirov.

+ V Haagu je pričela zborovati 8. t. m. internacionala žen. Takoj prvi dan je bila sprejeta resolucija, v kateri se poziva ministrski predsedniki, naj uredijo vendar že enkrat finančno vprašanje srednje Evrope s tem, da omogočijo Nemčiji reparacijska plačila v mlačni obliki. Profesor Quidde je govoril o zločinih versaillskega dogovora, gospa Foks iz Anglije pa je opozarjala na posledice težkega gospodarskega stanja v Nemčiji.

+ V Londonu so se 9. t. m. sestali zavezniški ministri, ki se bodo posvetovali o saniranju dolgov svojih držav. Posvetovanj se udeležujejo za Anglijo Bonar Law, Baldwin in Crew, za Francijo Poincaré, de Lasteyrie in Perretti della Rocca, za Italijo Mussolini, Marchese della Torretta in Conti Rossi, za Belgijo pa Theunis in Jaspar. Kot tolmač fungira Camerlynk. Kolikor je dosedaj znano, so Angleži proti nasilnim odredbam, ki bi zadele v prvi vrsti Nemčijo. Zaradi angleškega nastopa so Francozi v toliko popustili, da zahtevajo nadaljevanje dajatev v naturi so pa sicer pripravljeni dovoliti Nemčiji dveletni moratorij. Francozi so tudi za saniranje in stabilizacijo nemške marke. V to svrhu so pripravljene zagovarjati kredit Nemčiji v znesku 500 milijonov zlatih mark, ki pa naj bi bil združen s pobiranjem 25% od dohodkov nemškega izvoza in carine pod zavezniško kontrolo. Nemška vlada se je izavihala za znesek 3 milijard zlatih mark v obliki bo-

zenitu ne more prodreti v goščave. Atmosfera je napolnjena z raznimi žuželkami, ki niso nič kaj prijazne z belokožcem, toda zamorcu niso v napotje; on je gospodar džungle.

V tej gizdavi sceneriji srečamo Batoula, zamorskega glavarja. Batoula ne izbira besed, ko govori z nami. Slika nas takšne, kakršni smo — kaže nam zrcalo, češ, le pogledajte se. Bela civilizacija ni le pogazila vseh svojih obljub, ki jih je dala zamorcu, marveč ga je zaslužila in zdaj polagoma trebi nekda gsto naseljene prebivalce džungle. Batoula se norčuje iz nas, ker imamo ustrojeno kožo na nogah in peharje na glavah. »Edina dobra reč, katero nam je prinesel beluh, je »žganje«, je ironično vzdihnil Batoulov oče in umrl.

Batoula se nam kimalu razkrije kot filozof, moralist in strastni zagovornik mesenosti, konservatizma in osvete. »Zakaj nam civilizacija krade to, kar je nam najlepše?« nas ogorčeno vprašuje Bato-

nov, od katerega bi se polovica porabila za reparacijska plačila, polovica pa za stabilizacijo marke. Ta predlog bodo zavezniki še proučili. Baže ne bo prišla po londonski konferenci nič več vpoštev konferenca v Bruslju.

+ Na Irskem je dala vlada 8. t. m. zopet ustreliti dva irska vstaša, in sicer Roryja O' Connorja in Liana Mellowesa. Strasti so razpaljene na obeh straneh. V strankarske boje posega tudi duhovščina, ki je razdeljena v dva tabora: v vladni in v republikanski. Duhovniki, ki so v vladnem taboru, blagoslovljajo vladne čete in jih pozivajo na boj, duhovniki, ki so v republikanskem taboru, pa blagoslovljajo vstaške čete in jim tudi obljublajo deveta nebesa če bodo čimveč nasprotnikov poklali. In tako se ljudstvo bojuje za svoje pravice z bombami in puškami, kar se bo godilo naibrž toliko časa, da bo začelo misliti z lastno glavo.

+ »Ameriška liga« je izdala statistiko analifabetov iz katere je razvidno, da je v 48 ameriških državah 6.500.000 analifabetov. Odredbe ki so jih storile države proti nepismenosti do sedaj, so tako malenkostne, da sploh ne prhaajo vpoštev. Analifabetov je vedno več, to pa ravno hočejo samodržci ki izkoriščajo ljudsko nevednost.

Dnevne vesti.

Obratno ravnateljstvo južne železnice obvešča državne nameščence, da bodo veljali običajni temporerni certifikati južne železnice za vožnje po nižani ceni v letu 1923 samo na progah južne železnice v naši kraljevini. Tiskovine za naročitev certifikatov so na prodaj pri vseh postajah južne železnice.

Zagreško sodišče je obsodilo ravnatelja Hrvatske banke d. d. v Zagrebu na 50.000 Din globe in na tri mesece zapora zaradi navijanja cen premogu.

V Podsusedu v okolici Zarreba sta detektiva južne železnice Franjo Čobren in Karlo Steiner opazila neznanca, ki je pobiral na progi signalne svetilke. Ker sta menila, da gre za tatvino, sta pričela streljati ter sta neznanca ustrelila. Izkazalo pa se je, da sta ubila železniškega čuvaja Mijo Brzaka iz Stenievca. Orožniška postaja v Krapcu je oba detektiva sedaj aretirala ter ju predala državnemu pravdnistvu v Zagrebu.

V Zagrebu je zginilo iz skladišča »Isis« d. d. v Hatzovi ulici veliko medikamentov, posebno kokaina, morfija,

ula. »Zakaj nam jemlje naše zabave in šege naših dedov?«

Poveljnik belopoltno posadke ima zelo nesrečno ulogo. Njegova dolžnost je, ropati črncem sadove njihovega dela in plen potem izročiti korporaciji, obstoječi iz pobožnih hinavcev, ki ga borno plačuje za njegov trud. Bela civilizacija jemlje zamorcu kruh in mu daje kamen. Prinesla je črncu obleko, ki je zanj škodljiva in mu povzroča bolezni. Prinesla mu je trdo delo, dočim je tamkaj toliko živil, da kar rastejo naravnost v usta. Civilizacija mu je dala strelno orožje, ko mu je izdelovala lok s pšico. In prinesla je tudi žganje, s katerim zdaj zamorec sladi svoje nesrečno »civilizirano« življenje.

Knjiga je v originalu spisana v francosčini in je prinesla avtorju v Parizu priznalno Goncourtovo darilo kot slovstveno delo prve vrste. Angleški prevod knjige je zelo dober, lahko umljiv.

santonina in kodeina. Škoda znaša okoli pol milijona kron. Policija je dognala, da sta izvršila tatvino nastavljenec »Isisa« Boris Putkevič iz Grodna na Poljskem ter bivši laborant »Isisa« Emil Kovačević, ki je neznan kam odpotoval.

V Sarajevu je povišala elektrarna stroške za razsvetljavo za 200%. Kavarnariji, katere je zadelo to povišanje, pa so si znali pomagati iz zadrege. V vseh kavarnah puste goreti samo toliko žarnic kolikor je neobhodno potrebnih. Baje se publika izjavlja solidarno s kavarnariji, kajti kavarne so sedaj bolj polne kakor kdaj prej.

V okolici Novega Sada je izvršil preteklo sredo neznan razbojnik strašen zločin. 26letni sin posestnika Milorada Letića se je odpeljal v mesto s svojim hlapcem ter prodal v mestu dve svinji za 7000 Din. Ko sta se vračala domov, sta sprejela na voz neznanca, ki ju je med vožnjo ustrelil, nato oropal, izpregel konja ter na njem pobegnil. Zločinca policija vneto zasleduje in je verjetno, da ga bo v najkrajšem času izsledila.

Na Dunaju močno sneži. Telefonske zveze so deloma prekinjene.

V amerškem amfiteatru Hollywood Bowe je prisostvovalo predstavi »Carmen« 35.000 ljudi, na odru pa je sodelovalo okoli 600 oseb. Don Josea je pel tenorist Johuson, Escamila Henry Scot, Carmen pa Margarita Sylva. Stroški so znašali okoli 40.000 dolrjev, katere pa je pokrila vstopnina s precejšnjim dobičkom.

Čevlji za zimsko vreme, močni, topli, posebno priporočljivi za gg. oficirje, lovce itd. se dobe na glavni zalogi tovarn Peter Kozina in Komp., Ljubljana, Breg 20. Kupujte jih dokler še zaloga traja.

Ljubljana.

Poziv! Pri zadnjih ljubljanskih občinskih volitvah so se pokazali razni nedostatkoli zlasti kar se tiče imen, poklicev in stanovanj. Tudi je prišlo volit nekaj volilcev, ki so trdili, da so volilni upravičenci, ki pa niso bili vpisani v volilne imenike in tedaj tudi voliti niso mogli. Da se torej odpomore tem in takim ne-točnostim, se prizadeti krogi pozivljejo, da se pridejo zglasiti tekom prihodnjih dni v mestni posvetovalni urad ob navadnih urah t. j. od 8.—2. popoldne. S seboj je seveda prinesiti potrebna dokazila: policijsko zglasnico, krstni list, dekret in slično. To priliko naj porabijo oni volilci, ki so se med letom preselili in niso še volili na volišču, ki je merodajno za njih sedanje stanovanje.

Prva Hrvatka Štedionica v Zagrebu je naklonila pokrajinskemu namestniku Hribarju 500.000 kron fondu za zgradbo poslopja galerije lepih umetnosti v Ljubljani. Ker je tudi od drugod prispelo že dokaj prispevkov v ta veliki namen, se je začela pred našimi očmi že nekako obrisovati ne samo zgradba galerije, temveč v daljši njeni posledici tudi že zgradba bodoče Akademije lepih umetnosti v Ljubljani.

Podporno društvo slepih v Ljubljani se obrača na človekoljubno javnost s prošnjo, naj mu priskoči na pomoč z darovi za božičnico. Darovi naj se pošiljajo na naslov podpornega društva v Wolfovi ulici št. 12.

Tehniška srednja šola v Ljubljani. Ministrstvo trgovine in industrije je postavilo prof. ing. Pavla Kryla in prof. ing. Stane Premelča za strokovna predstojnika na Tehniški srednji šoli v Ljubljani, in sicer prvega za gradbene, drugega pa za mehanično-tehnične oddelke. — Tehniška

srednja šola je letos nenavadno dobro obiskana. Vseh učencev šteje 576. Od teh odpade na višjo obrtno šolo 216. ostanek pa na druge učne prireditve. Učiteljski zbor šteje z ravnateljem vred 50 internih učnih moči, med temi 29 rednih profesorjev.

V veži hotela »Slon« se je v ponedeljek okoli 10. dopoldne ustrelil neki Dante Febro iz Trsta. 25 let star, menda trgovec po poklicu. Baje se je ustrelil zaradi nesrečne ljubezni. Med ljudmi, ki so se nagneti okoli mladeniča, je bila tudi mlada gospodična, ki ga je pričela objemati ter se je odpeljala z njim v avtomobilu v deželno bolnico. Stanje mladega samomorilca je brezupno.

Iz stranke.

Zaupnike, ki zbirajo naročnino za Socialistični koledar, opozarjamo, da naj pošljejo denar takoj, da ga prejmemo do 15. t. m., drugače bodo morali naročniki doplačati. Koledarjeva cena je bila znižana za 2 Din samo zato, da dobi pokr. tajništvo pravečasno dovolj »otovine«. Ker nimamo zlate, zato smo si ustvarili organizacijsko rezervo. Ker ni med nami nikogar, ki bi imel desetisočake, da koledar založi, zato smo rekli, naj si delavci plačajo svoj koledar že prej nego ga vidijo, ker imamo vero v organizacijo. Delavci naj se pa tudi sami brigajo, da bodo zaupniki to res izvršili. Tajništvo mora voditi točne račune in ne bo moglo po 15. dec. koledarja nikomur več dati za znižano ceno. Če bi dalo enemu, bi moralo dati tudi drugemu in s tem bi postala kontrola nemogoča. Pač pa bomo priznali še vse tiste pošiljke, ki so bile oddane še 15. dec. na pošto. Pozneje pa bo veljal koledar za vse enako 12 Din.

Krajevna pol. org. v Sp. Šiški vabi vse svoje člane na važen sestanek, ki se bo vršil v sredo 13. t. m. točno ob 7. zvečer v Zadržnem domu. Vsak član naj prinese s seboj zaradi kontrole svojo člansko izkaznico. Dnevni red je zelo važen: Volitev delegatov za strankarski zbor in drugo. Dolžnost vseh članov je, da se sestanka gotovo udeležijo. — Predsednik.

Skupna odborova seja kraj. pol. org. v Ljubljani in v Sp. Šiški se bo vršila v četrtek ob 20. v upravi »Napreja« Točna udeležba dolžnost. Predsednik.

Iz strok. gibanja.

Seja odbora podružnice kovinarjev v Ljubljani se bo vršila v sredo dne 13. decembra takoj po delu v društvenih prostorih, Šelenburgova ul. 6, II. nadstr.

Glavni Radniški Savez Jugoslavije v Belgradu nas naproša, naj opozorimo sodruge, naj ne potujejo v Bolgarijo, kjer vlada strahovita brezposlenost posebno v kovinski, lesni in gradbeni industriji. Veliko število delavcev prihaja namreč še vedno iz Madžarske, Češkoslovaške in iz Jugoslavije, pa ne najde dela.

Vestnik Svobode

Seja odbora »Svobode« bo v petek 15. t. m. ob 20. v tajništvu v židovski ul. 1, I. nadstr. Radi važnega dnevnega reda polnoštevilna in točna udeležba vseh ljubljanskih odbornikov dolžnost!

Seja odbora ljubljanske »Svobode« se bo vršila v torek 12. t. m. ob pol 8. zvečer v centralnem tajništvu »Svobode«.

»Svoboda« v Šiški priredi tekom zimskega časa ciklus predavanj. Prvo predavanje se bo vršilo v sredo 13. t. m. v »Zadržnem domu« v Šiški točno ob 8. zvečer. Sodruge opozarjamo na nadaljne objave.

= **Vrednost denarja.** 1 dolar velja 74.50 Din. 1 češka krona 2.36 Din. 1 francoski frank 5.27 Din. 1 lira 3.74 Din. 100 avstrijskih keon 11 pat. V Curihu velja 100 naših kron 1.75 švicarskih frankov.

= **Pravnik za trodno deviz in valut** bodo po »Pravdnih« informacijah dogotovili te dni v finančnem ministrstvu in dali vlad v podpis čeprav je v ostavki. Pravnik bo baje stonil v veljavo s 1. januarjem. Ta pravnik je obetal g. Plavšić že celo večnost.

V Belgrad je dospela ruska delegacija pod vodstvom Korješкова, ki se bo razgovarjala o uvozu koksa, bakra, lana in sploh sirovin. Ti dogovori bodo predvsem trgovskega značaja. Delegacija je dospela v Belgrad preko Sofije.

= **Prometno ministristvo** je izdelalo nov osnutek železniške tarife za prevoz oseb in blaga. Tarifa bo stopila v veljavo s 1. januarjem leta 1923. ter osebuje zopet 100% povišanje.

= **Romunija** bo povišala s prvim januarjem carino na volneno blago.

= **Konkurz** je napovedala največja češkoslovaška banka »Moravsko-slezska banka« ki pa vseeno ni izzvala občo finančno krizo. Pasiva znašajo okoli 135 milijonov čeških kron.

= **Prometno ministristvo v Češkoslovaški** je izdelalo program železniške uprave, po katerem bodo znatno znižane tarife za industrijske izdelke, ki jih izvažajo republika v sosednje države.

= **Sovjetski orvan »Izvičaja«** poroča o velikem odkritju prirodnih bogastev v tuljski guberniji. Blizu mesta Ščigri so našli ogromne zaloge železne rude, o katerih menijo, da presega vsa dosežanja ležišča železa na svetu.

= **Transabasinska železnica** bo kmalu pričela z obratom, tako poročajo Portugalski iz Beira v vzhodni Afriki. Nova železniška proga ki vodi skozi dolgo pusti njo, bo zelo omogočila hiter obrat, kajti iz Beira pa do Niasalanda bo vozila največ 26 ur. dočim so prej karavane na isti poti porabile do 15 dni mučne hoče.

Repertoar nar. gledališča v Ljubljani.

Drama:

Sreda, 13. dec. »Živi mrtvec«, Red D.
Četrtek, 14. dec. »Idijot«, Začetek ob pol 8. uri. Red B.

Opera.

Sreda 13. dec. »Carmen«, Red A.
Četrtek, 14. dec. »Gorenjski slavček«, Red C.
Petek, 15. dec. »Prodana nevesta«, Red E.

Šport.

Izleti v Alpih so v zadnjem času še vedno ugodni in priporočljivi. Predvsem priporočamo obisk naših divnih alpskih dolin kakor: Vrata (iz Dovjega mimo Šuma Peričnika), Planica pri Ratečah (izvor Save), Piščenca pri Kranjski gori, I'ot in Krma (iz Dovjega), Kamniška Bistrica (iz Kamnika). — **Karavanke** (naša, prisojna stran) so domalega kopne in je prvi jesenski sneg razven v kontah in grapah popolnoma izginil. Lahko pristopni so še vedno sledeči vrhovi: Dovška Baba 1892 m (iz Dovjega), Golica 1834 m, Hruški vrh 1777 m in Klek 1754 m (iz Jesenic), Vel. Stol 2236 m (iz Žirovnice), Vel. vrh 2088 m in Visoka gora 1967 m v Košuti (iz Tržiča), Zaplata 1818 m nad Predvdvorom (iz Kra-

na). in Urška gora 1696 m (iz Slovenj-gradca ali Guštanja). — Kamniške alpe kažejo v legah nad 2000 m že nekoliko snega, vendar so: Vel. planina 1558 m nad Kamnikom in Krvavec 1853 m ter Komniško sedlo 1921 m še vedno nenaporne in tudi v tem času zelo priporočljive, lahke ture. — **Pohorje** ima po glavnem grebenu (i. s. od 1200 m višje) od Roglje 1517 m do Vel. kope 1542 m že krog 20 cm snega. — Povsod je ob vedrih dnevih sedaj krasen razgled in na soncu (ako ni vetra) zelo prijetno toplo od 9—16. Ker so tla zmrzla in vsled slane skale plošče, trava i. dr. vse opolzke, priporočamo na turah dereze, posebno v jutranjih urah! — (TPR.)

Kulturni vestnik.

Shakespeare - Othello. Prevel Oton Župančič. 1923. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Str. 160. Cena 19. Din. po pošti 1.25 Din več. Shakespearejeva drama Othello je pravkar izšla v vzornem prevodu Otona Župančiča in v običajni opremi pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Prihodnji zvezek Shakespearejevih del prinese Komedijsko zmešnjav.

Dr. J. Štolba: Stari gredi. Veseloigra v treh dejanjih. Preložil Fr. Govekar. V Ljubljani 1293. Izdala Zveza kulturnih društev v Ljubljani. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena 7 Din. po pošti 75 para več. Zgoraj omenjena veseloigra, ki je pravkar izšla v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani, bo dobro služila podeželskim odrom in jo zato toplo priporočamo.

Novo odvetniško in notarsko tarifo je izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. Lična brošurica velja s poštnino vred 8.80 Din.

Drugi del Mellkove »Jugoslavije« je pravkar izšel in prinaša v prvem snopiču podroben popis pokrajin in mest v Sloveniji, Istri, Hrvatski in Slavoniji, Dalmaciji ter Bosni in Hercegovini. Popis ostalih pokrajin naše države izide v drugem snopiču še pred Božičem. Delo se odlikuje po točnih in natančnih podatkih na podlagi ljudskega štetja iz leta 1921. ter bo dobro služilo ne samo šolam, marveč tudi vsakomur, ki hoče spoznati našo državo. Finiša izdaja celega drugega dela izide pozneje. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Iz Hrasnika smo prejeli k dopisu iz Hrasnika, objavljenim pred tedni v našem listu s podpisom »več delavcev steklarne« dopis, v katerem nam ti poročajo, da se je vršilo 9. t. m. v Hrasniku pogajanje med delavskimi zaupniki iz Hrasnika in Zagorja ter med podjetjem. Po daljši razpravi se je dosegel za delavstvo ugoden uspeh in popolni sporazum. Delavstvo ima sedaj pri steklarni dovolj vode, tako, da jo primanjkuje le pri takozv. personalnih hišah. Podjetje pa je sedaj odredilo, da se bo tudi v teh napehljal vodovod. Z njim v zvezi bo napravilo tudi delavsko kopel. Glede importiranja inozemskih delavcev se je dosegel ravnotako sporazum, ker je podjetje prepustilo posredovanje zopet delavski organizaciji ter se bodo odslej domači ali tuji delavci sprejemali le sporazumno z delavskimi zaupniki. Tudi pri odplačevanju svinjskega mesa se je dosegel sporazum.

Dravograd. Bili smo prepričani, da bomo zmagali, vendar, da se bodo naši ljudje tako polnoštevilno in tako disciplinirano vdeležili volitev, tega nismo pričakovali. Vsa čast in hvala zavednim volilcem! Rezultat volitev je sledeči: Vseh volilcev je bilo 147, od katerih je glasovalo za socialiste 86; za vse združene stranke, to je za demokrate, narodne socialiste in klerikalce pa 42 volilcev; 19 glasov ni bilo oddanih. Zmagali smo torej socialisti, pa vseeno dobri koroški Slovenci. Gledali bomo, da bo občina procvitala in neštevilnim revežem po moči pomagala. Dolžnost naša je sedaj, da vsak posameznik in vsi podpirajo naše nove odbornike in jim s tem olajšajo njihovo delovanje.

Po svetu.

— **Velike reforme na Turškem.** Zunanji svet še vedno vidi v Turčiji deželo haremov, zagrnjenih žensk in drugih znakov orientskega barbarizma toda temu ni tako. Nova vlada v Angori je v zadnjih par letih izvedla velike reforme, ki so nadkrilile mars katero civilizirano državo Evrope. — Harema ni več. Mnogoženstvo še obstoji, toda dnevi, ko si je Turčin lahko prisvojil žensko proti njeni volji in jo obdržal zaprto v haremu, so minili. Turški nacionalisti so osvobodili svojo ženo in ji dali enake pravice z moškimi tako da je Turkinja v Anatoliji danes ravno-

pravna državljanka. Zagrnjalo na obrazu Turkinje je izginilo in žene hodijo zdaj razkrite kakor v drugih deželah. — Še več. Turške žene v Anatoliji imajo danes volilno pravico in nekaj žensk je že bilo izvoljenih v narodno skupščino v Angori. S tem se še ne morejo ponašati žene v Franciji Italiji Grčiji, Jugoslaviji in marsikje drugje. Žena pa ni samo v parlamentu, temveč je tudi v ministrstvu. Ministrstvo za prosveto in vzgojo je v rokah žene: podtašništvo vojnega ministrstva v kabinetu Kemala paše je v rokah energične Turkinje Halide Hanun, ki je v svojem zasebnemu življenju pesnica. — Žensko gibanje na Turškem je zavalovilo še med vojno, doseglo pa je največje uspehe, ko je Kemal paša rebeliral proti sultanu in zaveznikom ter organiziral novo vlado v Angori. Mustafa Kemal paša in njegovi osvoboditelji so priznali ženam njihove pravice in jim dali vse, kar so zahtevale. — V Kemalovi armadi je veliko častnic in navadnih bojevnic, ki so se v bitkah z Grki odlikovale z neverjetnim junaštvom in težavami. V dveh polkih je skoro polovica žensk.

UTRINEK.

Nemčija propada, ker ima slab denar. Češkoslovaška pa propada ker ima dober denar. Tako je pač v kapitalističnem deliriju.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

KOLESA

Vam prenovi in strokovno shrani

preko zime

ob malenkostni pristojbini

tvrdka J. Gorec

Gosp. svetska cesta 14.

Razno perilo

za dame, gospode in deco
po najnižjih cenah pri

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Ranclist išče službe za popoldanske ure (od 15. ure dalje). Prevzame event. vsakovrstna statistična in druga dela, tudi na dom. N-sto. službe in plača po dogovoru. Ponudbe prosi na upravo lista pod šifro „J. P. 24“.

**Prodaja po znatno
znižanih cenah:**

zimsko perilo, pletene joslce,
rokavice, nogavice itd.

**A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,**

Ljubljana, Mestni trg 19.

Galalit

Koščeni

Biserni

Gumbi

Prvovrstni. Brez konkurence.

Tovarna za gumbe, Slov. Bistrica.